

Komandi partur

Ynskt verður øllum eini góð páskir. Um tvær vikur verður framhald av søguni um sponsku sjúku í Føroyum. Millum annað doyr nýggi amtmaðurin Viggo Stahlschmidt av sponsku sjúku.

Hjalmar Heerup (1886-1961)
var yvirlækni á Gamla
Hospitálið frá 1916-1924. Hann
hevði eisini ábyrgdina av
sjúkrahúsinum á Skálatrøð.

Hjalmar Heerup, yvirlækna, um sponsku sjúkuna.

Her er ein samandráttur av frásøgnini hjá Heerup:

Efter alt at dømmen har den spanske Syge nu kulmineret her i Byen. I de sidste dage er der kun forekommet spredte Tilfælde, og intet af disse har været særligt ondartet

I mere end 30 Tilfælde er der tilstødt Komplikationer i Lungerne. Alle Dødsfaldene er forarsaget af Lungebetændelse.

Der ligger endnu paa Sygehuset paa Skaaletrø otte Patienter med Lungebetændelse og paa Hospitalet fire, men flere af disse er i god bedring.

Sygdommen maa siges at være meget smitsom. Folk kan være meget mildt angrebne af Sygdommen, men de er dog smittefarlige. De, der har haft Sygdommen, er smittefarlige i den første Tid, og det maa tilraades dem – bl.a. af Hensyn til Smittefaren at blive hjemme mindst tre-fire Dage efter, at de er kommet op. Ligeledes bør de, der opholdet sig i Sygeværket, udvise den største Forsigtighed. Besøg bør saa vidt muligt undgaas.

Om forebygning af sygdommen:

Man bør først og fremmest udvise yderste Renlighed, hyppigt vaske hænderne, skylle Munden og gurgle Halsen med Saltvand. Ligeledes kan det anbefales at drikke en Kop Kamillite, før man gaar i Seng.

Det tilraades, at man ikke rejser mere end nødvendigt – man bør i det hele saa vidt mulig holde sig for sig selv. Ophold i frisk Luft er af stor forebyggende Betydning for de raske. Man maa ikke lade sig skræmme af et enkelt Blads foruroligende Skrivi om Lægemangel. Endnu er Arbejdet ikke uoverkommeligt.

Man har fremstillet et Serum fra Blodet af Patienter, der har overstaet Sygdommen, men flere Læger mener, at det er irrationelt at anvende det, naar Sygdommen først er brudt ud.

Heerup greiðir framhaldandi frá, at spurningurin er eisini um fólk kunnu fáa sponsku sjúkuna fleiri ferðir. Tey flestu fingi ikki. Men tað vóru eisini undantøk.

Sjúkan kom til fleiri bygdir. Tað slepst illa undan tí. Ti er vandi fyri at sjúkan spjaðir seg.

Tað er roynt at fáa læknar og sjúkrasystur úr Danmark, men tað hevur gingist illa.

Heerup heldur fram:

Søstrene paa Hospitalet og Personalet, saavel her som i Sygehuset paa Skaaletrø har i denne alvorlige Tid gjort et stort og opofrende Arbejde. Desværre er Søster Agnes, begge Eleverne paa Hospitalet, og et par andre af Personalet nu angrebne af Sygdommen. De, der passer de Syge og dagligt omgaas dem, er jo særligt udsatte for Smitte. Heldigvis har frøken Rasmusen fra Sørvaa, der er uddannet Sygeplejerske og andre uden Betænkning stillet sig til Disposition.

Spanska sjúkan aðru ferð
Metingin hjá Heerup, at sjúkan

er. Hidtil har der heldigvis ingen Dødsfald været, men Sygdommen er farlig, idet den er meget smitsom og let kan føre til Lungebetændelse. Derhos er det en meget ubehagelig Sygdom med høj Feber og Hovedpine.

Den bør derfor søges begrænset saa vidt muligt, og Myndighederne, indbefattet Forstanderskabene, bør arbejde paa at standse Epidemien Vækst, lige som Publikum selv må hjælpe til, hvis det skal lykkes.

Ráðini móti smittu

Vi skal gengive nogle Raad, som Sundhedsstyrelsen har bekendtgjort paa Gadeplakater i København:

1. Tagttag den størst mulige Renlighed
2. Hold Haanden for Munden, naar De hoster eller nyser
3. Pas paa, at ingen hoster, nyser eller taler ind i Ansigtet paa Dem.
4. Hold telefontragten ren, særlig hvor den bruges af mange.
5. Sørg for god udluftning av Værelserne
6. Hold de raske saa vidt muligt bort fra de syge.
7. Undgaa unødvendige Besøg hos de syge

Í 2018 kom henda bókin út í Danmark á Politikens Forlag. Seinasta kapitul í bókini kallast: "Faren for en ny pandemi". Hetta má nærmast sigast at vera profetiskt.

talte denne, at mindst Halvdelen af Indbyggerne i Thorshavn har været angrebet af sygdommen, og at den utvivlsomt er aftagende.

Søstrene paa Hospitalet, ligesom Sygehuset paa Skaaletrø, samt

Man har under Epidemien haft Lejlighed til at konstatere, hvor fortvivlede Hospitalsforholdene er her, og hvor hjælpeløs man staar, naar der forekommer noget alvorligt. Det maa derfor haabes, at det nye Hospital ikke lader vente længe paa sig. Tað kom í 1924.

Ring stóða í Danmark

Tann 20. november 1918 hevði Dimmalætting hesi tíðindi úr Keypmannahavn:

Den spanske Syge har raset voldsomt her de sidste 10 Dage. Alle Skoler, de fleste Kontorer, Forretninger o.l. har været lukkede. Der er ikke udkommet nogen Aviser, men kun udsendt nogle Løbesedler i sidste Uge. Nogle Aviser begynder at udkomme igen i Morgen. Børneskolen har været indrettet til midlertidigt Sygehus. Der er indtruffet mange Dødsfald som Følge af Sygdommen.

Sjúkan avhasað?

Dimmalætting skivirar 27.11.1918.

Den spanske syge er nu i Aftagende her i Byen. I de sidste dage er der kun indtruffet ganske enkelte Tilfælde, og man har saaledes Grund til at haabe, at Epidemien er overstaaet.

I Thorshavn medførte Sygdommen Døden for syv Mennesker, nemlig: Fruerne Andrea Guttesen, Cathrine Simonsen, Mourentze Isaksen (fyrra kona Poul i Geil), Anna Haraldsen, Navigationselev Ole Norman (fra Kvalbø) og tømmer Sigurd Rasmussen samt Edvard Samuelsens 1/2 Aar gamle Barn.

Men samstundis er sjúkan farin at spjaða seg úti á bygd, sum á Skálafjørðinum og Sundalagnum. "Flere Mennesker har været saa voldsomt angrebet, at de har svævet mellem Liv og Død".

Hjálp úr Danmark

Tann 30. november 1918 skivirar Dimmalætting:

Der forekommer endnu spredte Tilfælde af spanske Syge her i Thorshavn, og i Sygehuset paa Skaaletrø ligger der 14 Patienter. Paa Nolsø er en ung Mand død (Hetta var tann 25 ára gamli ógifti bátasmiðurin Joen Jacobsen) som følge af den spanske Syge og i Tveraa skal Sygdommen have medført et Dødsfald.

Med Beskytteren, der sandsynligvis er afsejlet fra København i Gaar, ankommer en Læge og en Sygeplejerske hertil.

Sjúkrastova við sjúklingum sum høvdu sponsku sjúku.

hevði verið í hæddini var ikki røtt. Føroyatíðindi, lokalblaðið á Tvøroyri, hevði 18. november 1918 hesa grein:

I sommer havde vi her paa Færøerne en meget let Influenza Epidem. Nu er imidlertid den spanske Syge som så mange andre Steder kommet for anden Gang. En af Kularbejderne (úr Suðuroy) bragte den med til Thorhavn, hvor den nu er stærkt udbredt.

Købmand Rasmus Niclassen, (m.a. løgtingsmaður, langabba-beiggi Jørgen), som var med til et Vareudvalgsmøde, var saa uheldig at blive smittet og matte indlægges pa hospitalet, hvor hans Tilstand en overgang var ret alvorlig. I Thorshavn er der flere hundrede Tilfælde. Der er næsten ikke et Hus, hvor ikke nogen ligg-

8. Staa ikke for tidligt op efter Sygdommen
9. Undgaa Steder hvor mange Mennesker er samlede.
10. Udsæt større Møder og Forsamlinger
11. Sørg for at Børnene er saa meget som muligt i fri Luft

Í sama blað verður boðað frá, at almennur dansur og fundir eru blivin forboðin.

Hetta minnir alt sera nógv um tær reglur, sum nú eru galdandi fyri Corona.

Helvtin av havnarfólki verið sjúk

Tann 20.11.18 hevði Dimmalætting hesi tíðindi:

Under en samtale vi i Aftes havde med fysikus Heerup, ud-

personalet, hvoraf nogle nu desværre er blevet angrebne af Sygdommen, har udført et overordentligt stort Arbejde i denne Tid, og der er fra privat Side udvist stor Hjælpsomhed og Offervilje.

Det maa siges at være meget uheldigt, at der under disse vanskelige Forhold kun har været én Læge i Byen, men heldigvis har Sundhedstilstanden i de omkringliggende Bygder været god, saaledes at udenbys Sygebesøg ikke har været nødvendige, og alle, der her i Byen har ønsket Lægehjælp har faaet den.

Um onkur lesari hevur okkurt ískoyti til søguna um sponsku sjúkuna er viðkomandi vælkomin at siga frá. Ringjast kann til 285769 ella kann teldurpostur sendast til olijacobsen@olivant.fo